

Століття «Весни народів»

Політичний огляд

Що треба знати емігрантам до США

Віктор Кравченко свідчить

Про Хвилювого та «хвилювізм» — СЛІСАРЕВСЬКИЙ

Поет нездоланного духу — Н. ЩЕРБИНА

ІФРОТХО

* Англійська окупаційна влада дозволила вийхати до Польщі полякам німецької державної приналежності в Вестфалії, батьки або діди яких 50 років тому прибули до Німеччини. Всім фахівцям війду до Польщі заборонений.

* Генерал П'єр Кеніг, французький головнокомандувач у Німеччині, заборонив жовнірам французької армії брати участь у святкуванні 30-ї річниці червоної армії, що відбувалося в Потсдамі.

* Архієпископ Мілан кардинал Шустер заборонив священикам своєї діцециї давати комуністам всякі таїнства. Також заборонено всім вірним віддавати голоси за комуністів у виборах до національного парламенту. Особам з комуністичними пропорами чи відзнаками заборонено входити до церков.

* На конгресі всіх румунських «робітничих» партій створено єдину партію під назвою «Демократичний народний фронт». Головою цієї партії обрано комуністичного міністра закордонних справ Анну Павкер.

* При жидівських терористичних виступах загинуло 9 англійських солдатів і 8 поранено. Проводир палестинських арабів, великий муфтій Ерусалиму, взяв відповідальність за вибухи і сказав, що ці замахи є відповіддю на жидівські бомбові замахи, в яких загинуло 6 і поранено 32 арабів.

* Америка подарувала Німеччині 210 мільйонів цигарок. За них почалася між окремими німецькими землями суперечка. Баварія запропонувала дати їх тільки «тяжкограпуючим». Інші землі обирають від покривлення духовних працівників. Суперечка ще не залагоджена.

* 30 італійців з вільного міста Трієсту примусово вивезено до Югославії.

* Папа Пій XII прийняв на приватній авдісції Головнокомандувача американськими військово-морськими збройними силами на Середземному морі.

* Манджурську столицю Чанчунг цілком оточили комуністичні війська. Війська національного китайського уряду забезпечуються спорядженням і літаками.

* Американський прокурор вимагає кари для всіх 25 японських обвинувачених включно з кол. прем'єром Японії Тойо.

* Провідник австрійських комуністів Фішер на таємному засіданні комуністичної партії Австрії заявив, що 95% населення Австрії бажає відтягнення совєтських військ з Австрії. Далі він сказав, що росіяни мусять лишитися в Австрії, бо інакше австрійським комуністам не буде іншого вибору, як залишити країну.

* При відкритті бюро комуністичної партії в Апулії згинуло 4 особи, а 20 тяжко поранено.

ПРОБЛЕМА ДП

«Таймс» подає кореспонденцію з Женеви такого змісту. «На пресовій конференції один з представників IPO Тух та сер Артур Рукер обговорювали справу опеки над ДП і віткачами, яку має виконувати IPO в цьому році. Вони заявили, що приблизно 12 країн мають бажання прийняти ДП і віткачів. Із цих країн Канада згодилася прийняти 60.000 осіб (разом з 10.000, що вже прибули до Канади), Австралія — 30.000, Південно-американські країни — 80.000, з чого Аргентина — 20.000, а Бразилія — 12.000. В Європі В. Британія прийняла вже 40.000 і готовиться прийняти ще 20.000; Бельгія хоче прийняти ще від 50 до 60 тисяч осіб, а Франція згодилася прийняти 40.000. Цифри ці окреслені, як твердо поставлені пропозиції з боку урядів названих країн, але треба гадати, що коли закінчаться переговори в справі розподілу ДП і віткачів між різними державами, то подані вище цифри можуть бути змінені.

250.000 ДП В АНГЛІЇ

Англійський делегат на засіданні господарчо-соціальної ради ОН сказав, що Англія прийняла дотепер 250.000 ДП. 2.200 ДП прибуває щотижня до Англії. З числа ДП 40.000 чол. прибуло з Німеччини та Австрії, а також 800 жидівських сиріт з концетраційних таборів Німеччини.

Століття «Весни народів»

Французька революція в місяці лютому 1848 року дала почин: слідом за Францією революційна хвиля проготилася по Австрії, Німеччині, Італії.

Проти влади абсолютизму і шляхти виступали: міщанство (буржуазія), селянство і робітництво. Але поряд з політичними і клясовими інтересами новий чинник з'являється на історичному конусі — це національне питання. До нового життя прокинулися так звані „неісторичні“ народи: чехи, словаки, хорвати, румуни, українці. Ці народи бажали собі свободи, але, бачивши на сході Російську абсолютну монархію, не рішалися на віддлення від Австрії. Навпаки, ці народи хотіли перетворити Австрію на союз вільних народів. Незгодна, недоговореність між націями Австрійської імперії привела до боротьби між ними. В цій боротьбі став арбітром російський „білий цар“, що послав свої полки аж за Карпати, щоб рятувати західній австрійський абсолютизм (1849 року). Поворот до абсолютизму в Австрії і пізніше порозуміння між австрійцями та мадярами щодо „сфер впливу“ в дуалістичній Австро-Угорщині стали причиною московофільства серед нерівноправних націй цієї держави (чехів, словаків, хорватів, українців).

Політичні промахи Відня і Будапешту використала дуже зручно царська Росія, що почала грати ролю „прихильниці поневолених слов'ян“.

„Весна народів“ не розтопила ходної қриги, що сковувала живе життя в царській Росії. Навпаки, „жандарм Європи“ — цар Микола I — почував себе настільки сильним, що до його голосу мусили прислухатися всі тодішні уряди в світі. Напередодні „Весни народів“ цей цар через свою поліцію зліквідував українське братство св. Кирила і Методія в Києві, що проповідувало вільну спілку слов'янських республік.

Невдача революції в Центральній Європі була великом нещастям для всього європейського людства. Німеччина і Австрія лишилися на півдорозі свого політичного розвитку: реакція на шляхта і надалі давала тон у державному й суспільному житті цих країн. Нерівноправність народів Австрії привела до зросту націоналізму, який врешті й розсадив Австро-Угорщину 1918 року. Цей націоналізм був такий сильний, що не бачив тієї небезпеки для самих народів Австрії, що випливала з ліквідації цієї держави. За „Весни народів“ 1848 р. відомий чеський історик Палацький писав, що Австрія має велику політичну місію: охороняти малі слов'янські народи перед Росією та Німеччиною.

Тому Палацький хотів перетворити Австрію у федерацію вільних народів. Коли 1918 року для такої федерації прийшов сприятливий момент, народи Австро-Угорщини самі покинули корабель, що міг бути для них охороною як перед німецьким імперіалізмом, так і перед завоювницькою Росією. Коли ми бачимо тепер, як російські полки ходять вулицями Берліну, Відня і Будапешту, то мусимо пам'ятати, що це — наслідок давніх помилок у політиці країн Цен-

тральної Європи. І коли ми чуємо захоплені голоси російських „совєтських патріотів“, що слухають большевицькі фанфари, то це нас не здивує. Був час, коли „світовий революціонер“ Михайло Бакунін, духовий предок Леніна, писав, що в інтересі поступу було б, якби царське військо захопило Європу... Отже історія повторюється, тільки з оберненням знаком.

1848 року виступає на поле історії соціалістичний рух як самостійна політична сила. Був це переважно так званий „утопійний соціалізм“, що вірив у скоре перетворення неправедливого капіталістичного ладу в соціалістичний за якимсь чудодійним рецепті — пляном. Приміром, француз Фур'є сподівався, що знайдеться багач, який йому дасті гроши для організації виробничих спілок, що він їх називав „Фалянстери“. Революціонери 1848 року вірили у все-

можутність формули загального виборчого права.

Але події навчили, що всенародне голосування дуже легко може для себе використати і сила протидемократична, реакційна (приміром, Люї Бонапарт у Франції або Бісмарк у Німеччині). Не сама форма, а зміст рішає. Змістом демократії має бути свідомий і організований народ.

Цих прикмет найбільше бракувало саме нашим українцям в Австрії за „Весни народів“. Наприклад, 1848 року у Львові була зорганізована Головна Рада для оборони інтересів українського народу. Виявивши на початку немалу активність, Головна Рада при першім натиску реакції добровільно себе розв'язала. Само собою, австрійський уряд сперся тоді на організаційний польський рух, бо між українцями не було з ким говорити, оскільки серед них зникло організоване політичне життя.

Політичний огляд

НА ЧЕРЗІ ФІНЛЯНДІЯ

Большевицька Москва поспішає до кінчики советизацію країн за „залізною заслонкою“. Ще світ не опам'ятався після свіжо проведеного державного перевороту в Чехо-Словаччині, що віддав усю владу в цій країні комуністам, як нові чорні хмари нависли над Фінляндією. Сам Сталін віміався в цю справу, написавши листа до фінського президента Паасіківі. В своему листі совєтський диктатор пропонує фінському урядові підписати союз з СССР проти «німецького нападу». Кожному ясно, що роззброєна і окупована арміями великоріджа Німеччина не може тепер або в ближчій будучності повести війну проти будь-кого. Не про Німеччину думав Сталін, коли писав свій лист до фінського президента: він мав на увазі, що Фінляндія не тільки фактично, але й формально здалася на ласку Москви і була в руках совєтського уряду спільно знаряддям большевицької політики. Тільки одна фінська партія — комуністична — заявила свою повну згоду прийняти запропонований Москвою договір. Очевидно, цій партії, вигодованій на совєтські гроші, Сталін додрочить владу у Фінляндії. Так Москва «охороняє самостійність і суверенність малих народів».

Загроза совєтизації Фінляндії дуже непокоїть скандинавські держави: Швецію, Норвегію і Данію. Ці народи ставлять собі питання, чи Сталін спиниться перед їхніми кордонами, чи піде далі на захід, на грецький зразок. Треба пам'ятати, що спроба Москви переступити „залізну заслону“ привела б до нової світової війни. Американська газета в Німеччині «Старз енд Страйпс» пише, що для цілого людства Сталін ще небезпечніший за Гітлера...

ГОТВАЛЬД ВІДПОВІДАЄ

На протести трьох великоріджа з приводу комуністичного перевороту в Чехії прем'єр Готтвальд відповів, що мовляв, члени протикомуністичних партій («реакціонери») хотіли скинути його уряд і знищити «національний фронт». «Народ» проти цих інтриг «запротестував» і вимагав виключення «реакціонерів» із уряду.

АКТИВІСТСТЬ США

Комуністична загроза в різних країнах світу примушує американський уряд збільшувати допомогу тим країнам, де бельчевиці ширять свої впливи: Греції і Туреччині Америка щедро допомагає. Також для китайського уряду Чан-Кай-Шея, хоч міністер Маршалл дуже критично ставиться до його політики, американський уряд ухвалив дати більше тисячі літаків і зобов'язав дати вишколити 1546 літунів.

I. МАЗЕПА.

УСІДОТТЬ СВІТУ

ПОЧЕСНІ ДОКТОРИ УВУ

Дня 25 січня 1948 р. відбулося в Нью-Йорку свято вручення грамоти почесного доктора Українського Вільного Університету докторові Менінгу. Свято, про яке принесла вістку така визначна газета, як «Нью-Йорк Таймс», мало дуже урочистий характер. Представником української «альма матері», що вручив диплом американському вченому, був проф. УВУ д-р Микола Чубатий. Рівночасно передано також грамоту почесного доктора п. сенаторові Марголінові, якого через відсутність заступала його дочка, Люба Марголін-Гансен. Найближчим часом має відбутися аналогічна урочистість в університеті сасекеванському в Саскатуні, де кандидатом для цього почесного ступеня є відомий історик східної Європи проф. Сімпсон. Усі кандидати: проф. Сімпсон, Менінг та Марголін — визначні одиниці, що послужили великою мірою для української культури зокрема, а для української справи взагалі.

СТАЛІН РОЗЧАРОВАНІЙ

Вже довший час повідомляють американські газети, а тепер широко пишуть, що Сталін не дуже вдоволений зі своєї системи і «успіхами» свого комунізму, ба, навіть пишуть, що він сам розчарований. Політbüro також переконалося про свою невдачу і б'є собі голову над змінами. Передусім, впадає в око зміна осіб і на провідних посадах: відкликано Ричкова з міністерства юстиції, увільнено Варгу (господарство), і впав у неласку Храпченко (мистецтво) і ін. В останні дні міністра фінансів Зверса замінів Косигін. Новий міністр фінансів Косигін, член політbüro, не має ніяких фахових знань у діянні фінансів. Тому американські газети вважають, що він має тільки провести значну чистку в советській індустрії, передусім, щоб знищити кошти виробу на користь більших прибутків. Значить советські робітники мусять продукувати ще дешевше і тяжче працювати, щоб держава мала більше прибутків і збирала мільярди на комуністичну агітацію за кордоном.

ДОКУМЕНТИ ПРО ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНУ

Американське міністерство закордонних справ готове до опублікування тасміні документи, — умови, що були укладені під час війни між ССР і США про визволення Чехо-Словаччини. В травні 1945 р. на ультимативне домагання советів американські війська не брали участі в боротьбі за Прагу. Держання в тасміні цієї умови уможливило советам виставляти себе визволителями Чехо-Словаччини.

БЕНЕШ ХВОРІЙ

63-річний Чехо-Словакський президент Бенеш, який дав згоду на комуністичні домагання, тяжко переживав знищення своїх плянів і тяжко занедував.

30-РІЧЧЯ ЧЕРВОНОЇ АРМІЇ

23. II. 1948 р. в Советському Союзі святкували 30-ті роковини червоної армії. Советський міністер оборони маршал Булганін в наказі про армію сказав: «Як довго існуватиме імперіалізм, — існує небезпека, що на нашу батьківщину нападуть». У промові Булганін закідає західним великораджавам, що вони «кують пляни для третьої світової війни». Советський військовий командант Берліну ген. Кошіков сказав, що мета советської армії — це боротьба за мир і приязнь між всіма народами. Нашию метою в Німеччині було визволити німецький народ із заков фашизму і мілітаризму. В окружах, зайнтих американцями та англійцями, німецький народ став рабом

ЗАГАЛЬНІ ЗВОРИ СОЮЗУ ДП-ПРЕСИ

Авгсбург, 28 лютого 1948, в балтійському таборі Гохфельд, в Авгсбурзі, відбулися загальні збори Союзу ДП-преси, що згідно з статутом відбуваються раз на півроку. Були присутні представники всіх дев'ятьох національностей, що належать до Союзу. Вислухано звіти, відбулася дискусія. Найбільш цікавила присутніх справа видачі нових ліцензій. Під кінець обрано нову управу, до якої входять по два делегати від кожної національності, і ревізійну комісію з одним представником від кожного народу. Від українців увійшли: д-р Левко Чикаленко — від «Нашого Життя» і мігр. Роман Ільницький — від «Часу». До ревізійної комісії увійшов Василь Пасічник — від «Української Трибуни». Генерал Попович, югослав'янин, дотеперішній голова, уступив і на нового голову обрано п. Беласевича — від польської групи, а секретарем став п. К. Лейсменерс, латиш. Генеральним секретарем, що веде справи Союзу, лишився й надалі п. Орест Берлінгс.

Н. О.

американського імперіалізму. Кошіков назвав Черчілла «головним палієм війни», який нічого до цього часу не навчився і готове нову війну проти Советського Союзу.

Під час святкування у Відні американський і англійський атаси залишили приміщення Советського Головного командувача в Австрії Курасова, який теж подібними словами обвинувачував західні великораджави, ніби вони готовують війну проти Советського Союзу.

НОВА ЧИСТКА В УГОРЩИНІ

Цими днями розпочалася в угорській соціал-демократичній партії чистка, що також перекинулась на всі спортивні клуби й товариства. З цієї причини звільнено з їхніх посад міністрів, промисловців, відомих соціалістів, частиніків удалися втекти за кордон. Представник австрійського уряду заявив, що за останні два тижні перейшло австрійським кордоном більше 1000 соціалістів.

ФРАНКО ХОЧЕ РЕФОРМ

Еспанський диктатор Франко має на думці провести реформу уряду. Франко хоче, щоб новий еспанський уряд був більш здібний для співпраці з політичним і господарським повоєнним розвитком західної Європи. Гадають, що після реформи Еспанія приступить до європейського пляну відбудови.

НЕ ДАДУТЬ КОНЦЕСІЙ

Генеральний секретар Арабської Ліги повідомив, що всі арабські держави постановили не давати нових нафтових концесій тим державам, які підтримують плян поділу Палестини. Вони не дадуть дозволу також на будову нафтопроводу через округи арабських держав. Ця вістка створює урядові кола США, бо США належать до го-

ловних ініціаторів пляну поділу Палестини. Всі нафтovі джерела під арабським контролем дуже важливі для США з стратегічного погляду, крім того вони мають відіграти головну роль для пляну Маршалла.

НИМКЕНЬ ПРИЙМАЮТЬ ДО АНГЛІИ

Англійське міністерство праці повідомило, що контингент незаміжніх жінок ДП, здатних працювати в текстильних фабриках, вичерпується. Тому підприємцям і професійним організаціям пропонують брати незаміжніх німецьких жінок. Дорадча Рада промисловості в принципі прийняла цей проект, лише хоче забезпечити себе від небажаних політичних впливів. Міністерство праці сподівається, що можна буде знайти досить німецьких досвідчених робітниць. Їх мауть привезти спочатку на короткотермінові контракти.

Московські документи

Відомий англійський часопис «Менчестер Гардіен» подав критику документів, виданих американським міністерством закордонних справ про стосунки ССР з гітлерівською Німеччиною. Тепер вони показують як «капіталістичні держави» захопили Гітлера до війни з ССР. Советська радіо зразу ж напало на «Менчестер Гардіен», за те що він про советське видання документів нічого не пише.

На це «М. Г.» відповідає, що в советських публікаціях не було ніякого нового документу, ані факту, лише сама пропаганда. Далі з'явилася три нові документи, а саме: 1. неповний і частковий переказ розмови лорда Галіфакса з Гітлером 19. II. 1937 р.; 2. кілька речень з розмови Невіла Гендерсона з Гітлером 3. III. 1938 р. і 3. кілька речень з листа Дірксена, німецького посла в Лондоні, до німецького міністерства закордонних справ. До цього додано звіт про англійсько-советські переговори в 1939 р., але без будь-яких документів. Ні один цито-

ваний документ, не поданий повністю, як це зроблено в американському виданні. Для історика ці документи не мають ніякої вартості. Інакше робили большевики в 1917 р., коли вони повно видавали «таемні договори». Тепер вони чомусь бояться фактів. Якщо вони мають документи про «капіталістів», то чому б їх не видати як слід, без зайвої пропагандивної заслони. Чи може в Москві вже немає істориків? — питает «Менчестер Гардіен».

Життя в Еспанії

Едвард Карсон, консервативний англійський посол до парламенту, пише про свої відвідини в Еспанії, «останній твердині фашизму». «Коли я переїхав Еспанський кордон, то думав, що знайду щось подібне до холодної нелюдської досконалості, характеричної для нацистської Німеччини. Нічого подібного! «Гарда Сівіле» (цивільна гвардія) найменше три дні неголена, митний контроль — формальність. Тільки портрет Франка нагадує про те, що я знаходжуся в останній фашистській твердині». Для туриста Еспанія — це оперетка диктатури. Наш уряд здається ворогом всякої контролю, як його порівняти з еспанським (Карсон — консерватор, противник регулюваного господарства, що його завели соціалісти в Англії. Прим.ред.).

Але є різниця. В Англії всякий контроль має якусь причину, чи ми з ним згоджуємося, чи ні, і, у всякому разі, він діє. Еспанський контроль часто не має ніякої причини і взагалі майже не діє.

Мені оповідали з гордістю про систему рационалізації. Але, на жаль, ніхто там не знає, що мають на другий тиждень видавать на картки. Деколи видають трохи м'яса, деколи ніякого. Все це непевне. Одно з тільки певне, що тижневого приду не вистачає більш, як на два дні. Кожний мусить купувати на чорному ринку, де справді все можна дістати. Цукор і м'ясо коштують там — 1 фунт стерлінгів за 1 кілограм.

Я говорив з одним крамарем про чорний ринок. Чорний ринок там зовсім легальний, коли платити відповідному урядові певну суму грошей. Згаданий купець платить 50% із своїх прибутків.

Ясно, що робітник не може жити добре, помітні ознаки недоідання. Один еспанець, що недавно був у Англії, скавав мені:

— Якщо ви багата людина в Еспанії, ви живете в п'ятсот разів ліпше, як в Англії; коли ж ви бідний, то живете в тисячу разів гірше.

Під час недавніх страйків у Більбао робітників зовсім не карали, окрім деяких провідників. Зате в них відібрано додаткові харчові картки. Голод найкраще заспокоє.

В Еспанії велика нестача будівельних матеріалів. Будинків для народу взагалі не будують. Зате будують банки, клуби, урядові будівлі. В Барселоні я зайдов у великого банку. Касир був колись в Англії, і я з ним почав розмову. Він спітав, чи ми в Англії маємо такий гарний банк, як оце іхній. Я призначався, що мабуть ні. Він тоді сказав.

— Ми дуже гордимося ним. Ми довго будували його і тільки оце недавно сюди переїхали.

Я сказав, що для англійця це здається дивним. У нас нестача будівельних матеріалів і можна будувати тільки житлові будинки. Він був здивований і сказав:

— Ми не потребуємо домів, у нас кожний має найменше два дімкі. Я мусів з'ясувати, що ми будуємо дому для народу, для людини з вулиці. Він глянув на мене, як на божевільного.

— Він спітав, чи ми в Еспанії більш логічні. Ті люди, що мають гроші, будують. Коли ж у них є гроші, то що ж їх будувати, як не банкі?

Це — сучасна Еспанія. Для туриста опереткова диктатура, для робітника пекло. (Подано за «Стейтсмен енд неїшн» за 14. 2. 1948. Лондон).

НАШЕ ЖИТТЯ

UKRAINIAN NEWSPAPER OUR LIFE

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК

Адреса Редакції та Адміністрації: Augsburg, Silcherstr. 14. Адреса для листування і грошових переказів: Ukrainian Newspaper "Our Life" Augsburg, Postamt 2, Postfach

Редактор Колегія. Головний редактор Д-р Панас Феденко. Видає: Видавнича Спілка „Наше Життя“ в Авгсбурзі

Уповноважений видавець Д-р Левко Чикаленко. Authorized Publisher Dr. Lewko Tschykalenko Chief Editor Dr. Panas Fedenko

Authorized by EUCOM HQ. Civil Affairs Division 12. January 1948 Autorization A. G. 383. 7 GEC-AGO

Druck: Anton Bilous Aichach

Віктор Кравченко свідчить

(Див. „Н. Ж.“ ч. 10)

У своїх свідченнях перед американською парламентською комісією Кравченко подав відомості про всі головні діяльності советського життя: про комуністичну партію, про професійні спілки, примусову працю, про таємну поліцію (НКВД) і т. ін.

Професійні спілки

Слідчий п. Стрілінг сказав, що американські комуністи звертають велику увагу на права праці:

— Чи ви можете подати комітетові в теперішній стан професійних спілок в ССР?

Кравченко відповів, що професійні спілки в ССР — це агентури політбюро комуністичної партії. Є звичайний офіційний вираз партії, що професійні спілки — це школа для комуністів. У центральному комітеті комуністичної партії в Москві є особливий відділ, що завдає всію діяльністю професійних спілок. Кравченко зазначив, що він працював у советській промисловості з 1921 року і знає добре, що головною професійною спілкою — на фабриці, в копальні чи в іншому підприємстві ніколи не був в некому іст.

П. п. Стрілінг запитав, чи провідників професійних спілок обирають, чи вони їх призначають. Кравченко відповів, що компартія призначає своїх відповідних членів до проводу в професійних спілках. Завдання професійних спілок в ССР такі: наглядати над трудовою дисципліною, не допускати до страйків, щоб робітники працювали за платню, призначену центральним урядом, і щоб виконували всі накази партії.

Слідчий Стрілінг запитав, чи робітник в ССР може залишити свою працю і шукати іншої деінде, де йому більше подобається.

Кравченко з'ясував, що всі робітники, службовці і селяни прикріплені до своєї праці. В пашпорті кожного громадянина ССР написано, яку працю і де він виконує. Хто «покине місце своєї праці без дозволу директора, того карають за порушення закону. Один з присутніх американців спитав: — Яка різниця між цим і рабством?

Кравченко відповів, що кожний може робити свої висновки на свій лад...

Примусова праця і таємна поліція

В дальших свідченнях Кравченко показав, що НКВД виконує найзахіднішу роль в господарстві ССР. Для організацій, що підлягають НКВД, працюють від 17

до 20 мільйонів арештантів. Советський уряд користується безплатною працею своїх невільників і годує їх так, щоб вони не повмирали.

На чому стоїть режим ССР?

Коли Кравченко запитали, що він думає про свободу людини в Америці і в ССР, то він сказав, що в США кожний може вільно говорити, працювати і робити, що кому подобається. Свобода в Америці і рабство в ССР — це як небо і земля. Кравченко до цього додав:

— Багато людей думає, — також члени деяких урядів так думають — що прийде день, коли народи ССР будуть в стані

скинуті теперішній режим. У зв'язку з цим я хотів би показати картину становища в одному советському підприємстві. В цьому підприємстві було перед революцією 27.000 робітників, і сторожу неслася сотня козаків. Після революції в тому самому підприємстві було 30.000 робітників, але поліція й таємні агенти НКВД призначили на це підприємство до 1000 вартових з кулеметами, собаками й т. ін., коли ні одному робітникові не дозволено було збиратися...

Кравченко додав, що таємна поліція охоплює все політичне, господарське й культурне життя в ССР: — Очи і вуха цієї тисячоноги переслідують кожного всюди...

Кравченко сказав, що надії на повалення большевицької тирани силами населення ССР не мають підстави.

(Далі буде.)

Соціалізм і большевізм

(Погляди на Сталіна)

Українська преса на еміграції, в Німеччині, містить статті, у яких вперше ототожнюють большевізм і Сталіна з соціалізмом.

Тут подаємо голоси двох політиків, і обох несоціалістів.

Стан. Міколайчик, колишній прем'єр польського уряду в Лондоні та віцепрем'єр коаліційного уряду в Варшаві, який недавно вітк до Америки з Варшави, вмістив недавно цикл статей у американській пресі. Як прем'єр лондонського польського уряду, він був у Сталіна в Кремлі з 9.30 вечора 3 серпня 1944 р. разом з професором Ст. Грабським та міністром польських закордонних справ Ронером. Ось як описує Ст. Міколайчик цю зустріч із Сталіном.

«...Сталін за конференційним столом у мундирі маршала совєтської армії. Біля нього стояв перекладач Павлов. На стінах кімнати висили портрети двох царських генералів Котузова і Суворова. В далекому куті, коло дверей, висила невеличка фотографія Леніна.»

І далі Міколайчик каже, що коли згадав під кінець своєї розмови зі Сталіном, що німці можуть стати прихильниками комунізму та створять комуністичну державу, Сталін з обуренням буркнув: «Комунізм для німців, то як корові сідло...» та додав, що «ССР, Сполучені Держави Америки, Велика Британія і Франція Мусяті бути в тісній приязні довгі літа по війні, тому що можна очікувати, що німці можуть розпочати нову війну за 25 років...»

Чи в ССР комунізм?

Часопис „Америка“, за 2 січня 1948, надрукував статтю п. и. „Чи є в союзах комунізм“, у якій читаємо:

«Недавно на зібранні канадського клубу в Монреалі (Канада) промовляв відомий професор історії Філдгавз. У своїй промові проф. Філдгавз з'ясував, що в ССР немає ні комунізму, ні марксизму, а тільки тоталітаризму і імперіалізму.»

„Діяльність Третього Интернаціоналу, — говорив проф. Філдгавз, — довела до того, що країна класа соціалістів поза Росією втекла від комуністичної партії і залишила її в руках підлого елементу. Політичні провідники, які мали стати важливими і вартісними чинниками для російського комунізму в західному світі, не годні були погодитися на триразову зміну в російській політичній системі в часі між роками 1919-1939 і відвернулися від совєтів. Сьогодні в ССР існує не марксівський комунізм, як багато людей думає, а революційний большевізм. Він домінує в політиці теперішньої Росії. Це важливо знати й розріжняти. Коли б дійшло до конфлікту з Росією, то ми повинні розуміти й знати, що ми поборювали б не комунізм, як ідеологію, а оцій революційний большевізм, — говорив проф. Філдгавз.

Марксізм, — сказав проф., — є західною і центрально-европейською ідеологією, що постала з німецької Гегелівської філософії, з французької революційно-політичної теорії та англійської науки з економії. Маркс і Енгельс ненавиділи й боялися Росії. Вони не хотіла, щоб їхні економічні теорії випробовували в такій відсталій і ніглістичній країні, як Росія. Іхнюю метою було — поширювати свою теорію в західному світі, де цивілізований і культурні люди зуміли б запровадити в життя таку теорію в розумний спосіб. Та сталося так, що цей експеримент проводять у такій країні, як Росія, де в проводі стойть людина, зовсім нездібна до ніяких розумних економічних експериментів.

Про. Філдгавз, — пише „Америка“, — вважає за нещастя те, що більшість людей не задумується над різницею між комунізмом і большевізмом. А між ними є відмінні різниці і не можна їх змішувати. Комунізм належить до західного світу і є ідеологією економіки. Большевізм, з другої сторони, це річ зовсім інша. Це не що інше, як лише політичний спосіб досягнення певних матеріалістичних цілей. Іншими словами це давній російський імперіалізм в іншій шкірі.

Американці про Україну

(Див. „Н. Ж.“ ч. 10)

У колгоспі

Уранці ми глянули на дату, було 9 серпня. Ми пробули вже 9 днів у ССР. Але так багато у нас вражені, що єдаться пробули багато довше.

Цього дня, 9 серпня, ми поїхали до господарства села, званого ім. Шевченка. Згодом ми назвали його колгосп Шевченка ч. 1., бо друге господарство села, що ми відвідали його після, так само було назване іменем славетного українського поета.

На протязі небагатьох миль наша додрога була мощена, а потім ми звернули праворуч і вийшли на грязьку додрогу, пошматовану й розбиту. Ми поїхали через соснові ліси і по рівнині, де нещодавно відбувалися різні битви. Всюди видно сліди цього. Соснові дереви посічені й пошматовані вогнем вогнем.

Колгосп Шевченка ч. 1. ніколи не був зразковим господарством, бо його земля не першої якості, але це було зрозуміло. Ми досить проспирочуємо село перед війною, досить 362 хат, іншими словами, 362 ро- дин. Коли німці перейшли через ньюго, ділилися вісім хат, і навіть вони залишилися спаленими.

Люди були розрощені і багато з них були, чоловіки перебували в лісі, були партизани, і Бог знає, як діти з'явилися. Але після турбувалися за себе. Але після війни люди вернулися назад до свого села. Виростали нові хати, осіклики ж то був час живів, — хати будували рано-вран- чі до праці і після праці, навіть уночі, при світлі ліхтарів. Чоловіки й жінки працювали разом, щоб швидше збудувати свої малі хати.

Способ був незмінний: будували одну кімнату і жили в ній, доки не могли збудувати другої. Тому, що на Україні дуже холодно взимі, то хати будують так: стіни з квадратових балок, відповідно скріплених на кутах. До балок

прикріплюють важкі лати, потім товсто обмазують глиною зсередини і ззовні, щоб захиститися від холоду. Із сіней входять до кухні, побіленої кімнати, з піччю й вогнищем для варення. Це вогнище і піч піднесені приблизно на 4 фути над долівкою; в печі печуть хліб і плоскі, бурі кекси українського хліба (коржі або перепічки?), що дуже смачні.

Побіч цього є загальне помешкання зі столом і прикрасами на стіні. Це світлиця. Вона має паперові квіти, образи й фотографії померлих. На стінах відзначають вояків, які походили з цієї родини. Стіни білі і при вікнах є віконниці для захисту проти зимового холоду. Через двері цієї кімнати є одна або дві спальні, залежно від складу родини. Хоч ці люди і втратили все, але постільна принадлігість є така, що її можуть дістати й тепер. Куски грубих укривал і овечих шкір — це те, що забезпечує ім тепло. Українці — чистий народ і їхні хати без доганні.

Частково наші інформації про те, що в колгоспах люди нібито живуть у бараках, були неправдиві. Це неправда. Кожна родина має свою хату і свій просторий сад довкола нього, сад і гараж. Розмір більшості цих городів доходить до акра. Через те, що німці понищили всі фруктові дерева, в садах були посаджені нові: яблуні, груші та вишні.

Ми прийшли насамперед до будинку сільського совету, де нас привітав керівник, що втратив руку в боях, і його книgovod, якого якраз демобілізовано з армії, і він досі був у своїй формі, та три старші члени колгоспного совету. Ми говорили їм, що знаємо, як вони зайняті під час життя, але хочемо побачити життя самі. Вони розповіли нам, як воно було раніше і як є тепер. Коли прийшли німці, цей колгосп мав

700 голів рогатої худоби, а тепер є лише 200 тварин усіх видів. Вони мали раніше дві великих газолінові машини, три трактори і дві молотарки. А тепер вони мають одну газолінову машину і одну малу молотарку. Вони не мали місцевого трактора. Для оранки брали один з тракторної станиці поблизу. Раніше вони мали сорок коней, а тепер четверо. Село втратило 50 чоловіків військового віку та інших 50 різного віку, із великою кількістю калік і парашузи. Деякі діти без ніг, а деякі втратили зір. Але село, що страшенно потребує робочої сили, пробувало дати кожному працю, яку він міг би виконувати.

Так, чоловік, що іздає на газоліновій машині, не мав пучок на своїй лівій руці. Голова колгоспу втратив руку. Всі каліки, що могли працювати, були поставлені на роботу, і це давало їм почуття поважності й місце в житті господарства, таакож було мало невротиків серед ранених людей. Колгосп мав деякі пшениці, проса і жита. Але це легка, піскова земля, і її головна жнива були — огірки, бараболи, помідори, мед і соняшники. Багато олії з соняшникового насіння споживається. Люди не сумніви. Вони повні сміху, жартів і пісень.

Ми пішли передусім на поля, де жінки й діти збиралі огірки. І, як звичайно, вони були поділені на групи і змагалися один з одними. Кожна група старалася зірвати огірків якнайбільш. Групи

За залізною завісою

Ференц Нодь про Угорщину

Нова система

(Див. „Наше Життя” ч. 9)

На початку березня 1945 р. мене вночі розбудило авто, що зупинилося перед моєю хатою. До мене вбіг російський полковник.

„Підете негайно зі мною, — сказав він мені. — Ви маєте в Дебрецині виробити закон про розділення землі. Засідання вже почалося. Треба поспішати. Скоропо!“ Ми зразу поїхали. Це була реформа, якої я сподівався і яку я вивчав ціле своє життя; угорські ліберали мріяли про неї вже цілими поколіннями. Тепер це мало здійснитися. Але обставини були трохи дівні. З страшною швидкістю гналося авто поміж руїнами в темноті. Шофер заснув, і ми вскочили в рівчик... Ця подорож була типовою для життя, яке я мав вести в дальші місяці. За божевільним, диким виглядом, однаке, стояв холодно обрахований курс большевиків. Грязюка в рівчаку зменшила удар. Нам удалося добраться до Дебрецину, де знаходився „тимчасовий уряд“. Комісія розподілу землі поміж селянами вже засідала. Реформа, за яку партія „Лівих Селян“ боролася довгі роки, тепер переводилася за один день. Я пробував злагодити деякі дристичні проекти реформи. Я хотів лишити великих землевласників по 100 гольдів (1 гольд = 1,42 морга). Большевики постановили, щоб у власників, що мають більше 1000 гольдів, відібрали все. Я пробував полагодити якось справу закордонних позичок, що лежали на землі. Хотів лишити також достатню кількість маєтків для сільсько-гospodарських дослідів, дати церковним і педагогічним установам відшкодування. Мій приятель Золтан відкликав мене набік і пояснив мені, що маршал Ворошилов вже видав усі приписи для аграрної реформи. Так поступала земельна реформа. Землю розділили між поодинокими селянами. Колгоспів не завели. Правда, переведення реформи під російськими багнетами часто доводило до несправедливості і несправедливих розпорядків. У той час большевики за всяку ціну хотіли прихилити простий народ на свій бік. Одним із способів цього була земельна реформа. Вони відмовилися від колгоспів, щоб не

дражнити селянства. Вони створили, так звану, „національну селянську партію“ під комуністичним проводом, щоб балансувати селян. Окрім того, є „велика сімка“ — Ракоші, Геро, Вош, Райк, Косса, Ревай і Форкош. Тоді були кинуті для комуністичної пропаганди всі транспортні засоби советської армії, як і друкарні, радіо тощо. Але всю пропаганду паралізував один факт: поведінка советської армії. Напочатку угорці ще могли це зрозуміти: довги походи і перемоги підтримують дисципліну. Але після підписання перемир'я безчинства чинились проти всіх, проти жінок, дітей і найбідніших громадян. Народний гнів зростав. Що та за цивілізація, що довела цих людей до такого стану? Так міркували угорці.

Я сумніваюся, чи розуміли начальники, що в поведінці їхнього війська відбивався не дуже рожевий образ СССР. Інший вчинок червоної армії був більш обдуманий. Десятки тисяч угорців було перед перемир'ям і після нього заарештовано. Їх вивезли на працю, чи в неволю в глибину ССР. Большевики казали, що це політичні арешти. Заарештовані, мовляв, фашисти.

Деякі з них були фашисти, але більшість була схоплена прямо на вулиці. Тільки пізніше ми зрозуміли, для чого це все робилося. Імена і адреси родичів цих нещасних були передані угорським комуністам. Комуністи тоді підходили до тих родичів і пропонували їм служити компартії, щоб улегти долю близьких. Порядні і чесні люди ставали шпигурами, донощиками. Подібний вплив здобули комуністи також на рідній полонених. Велика частина народу почала служити також комуністам. Подібно використали комуністи всіх тих, що співпрацювали з німцями, передовсім угорських фашистів („перехрещені стріли“). Під загрозою карти вони перейшли на службу компартії. Це ім не було так тяжко: кліchi і фарби змінилися, система й метода та сама. Фашисти легко влилися в братню тоталітарну систему.

Що треба знати емігрантам до США

Багато наших людей має афідаті до США, але практично не знають, як іде полагодити всі приписані формальність, щоб остаточно вийхати з Німеччини. З тією метою містимо інформацію одного нашого емігранта, що вже вийшов до США і звідти прислав опис цілого перебігу полагоджування всіх формальностей у різних установах. Цю інформацію реферуємо за «Інформаційним бюлетенем» ГУПР.

1. Загальні зауваження

Всі особи, що бажають вийхати до Америки, зasadничо можуть це зробити лише тоді, як мають афідаті і коли передуть цілу приписану процедуру контролю.

Афідаті може бути індивідуальний, виставлений для даної особи родиною з Америки чи іншою заможною особою, або колективний, виставлений добровільною орга-

нізацією (voluntary agency) з власного бажання чи на підставі індивідуального афідаті чи іншого писаного документу.

Загальні вимоги, що існують щодо індивідуальних афідатів є:

1. щоб його виставила особа заможна;
2. щоб він був складений згідно з приписаною формою в громадського нотаря в ЗДПА;
3. щоб у ньому були всі дані про перевезення цілковитої матеріальної відповідальності за емігранта так в Америці, як і під час подорожі (кошти подорожні і утримання);
4. щоб при ньому були відповідні виписки з конт. установ, де виставитель складає свої заощадження, та оцінка його маєтку рухомого й нерухомого;
5. щоб він не був передаваний.

Процедура контролю: кандидат на еміграцію до Америки може перейти

до запитників не дуже рожевий образ СССР. Інший вчинок червоної армії був більш обдуманий. Десятки тисяч угорців було передані угорським комуністам. Комуністи тоді підходили до тих родичів і пропонували їм служити компартії, щоб улегти долю близьких. Порядні і чесні люди ставали шпигурами, донощиками. Подібний вплив здобули комуністи також на рідній полонених. Велика частина народу почала служити також комуністам. Подібно використали комуністи всіх тих, що співпрацювали з німцями, передовсім угорських фашистів („перехрещені стріли“). Під загрозою карти вони перейшли на службу компартії. Це ім не було так тяжко: кліchi і фарби змінилися, система й метода та сама. Фашисти легко влилися в братню тоталітарну систему.

Донедавна до запитників не треба було додавати жадні документів. А тепер консулят жадає додавати при запитниках т. зв. приписані документи: а) нотаріальної копії метрики народження, б) нотаріальної копії метрики вінчання, розводу чи вдовства, в) свідоцтва моральності і не підсудності в німецькій поліції, г) свідоцтва про перебування в американській зоні, д) фото-копії афідатів.

Запитник треба заповнити короткими і ясними відповідями, спеціально звертаючи увагу на справу вивозу до Німеччини на примусові праці в ній. Виповнений запитник подається до тієї інституції чи організації, що видала його емігранту. Пізніше запитники надходять до консульяту; там закладається картотека кандидата на еміграцію і починається процедура контролю.

Запитник перестудіють покликані до того чинники, перевіряють, чи кандидата немає в центральних списках воєнних злочинців, а тоді надходить прямий контроль за посередництвом СІС.

Прямим допитом представники СІС контролюють правдивість даних, поданих у запитнику, та доповнюють їх ще загальними запитами. Іноді, переважно у приватників, цей прямий контроль з дозволу СІС провадить німецька поліція. На закінчення прямого допиту звичайно треба протокол підтвердити також свідченням 1 або 2 свідків, що знають кандидата на еміграцію довший час.

Донедавна між внесенням запитників і прямим контролем проходив час до 6 місяців, а тепер цей час скорочено.

Після прямого контролю СІС запитник передається до консульяту, а звідти до Emigrants Assembly Center у Fink-Caserne, München, де картотека заряджується відповідно до квоти, на яку має вийхати емігрант, до черги. Квота нормально залежить від місяця народження. У Функ-Касерні можна час від часу інформуватися у блоці 19 про стан справи і довідатися про приблизний час виклику до Fink-Caserne. Саме таке інформування примушує адміністрацію табору мати справи емігранта в належній евиденції.

2. Табір Fink-Caserne в Мюнхені

Доїзд до Fink-Caserne трамваєм ч. 6 від Karlsplatz'у до кінцевої стації Fрайману. Емігрантів до цього табору покличуть, коли дійде квотне число,

(Далі на 5-й ст.)

Про М. Хвильового та «Хвильовізм»

(Стаття дискусійна)

З якогось часу, в певні частині нашої емігрантської преси чільне місце відводиться М. Хвильовому та „хвильовізм“. Популяризується М. Хвильовий також через видання деяких творів та постачання інсценізацій „Маті“ і „Я“. Нині масово досить солідну працю О. Гана „Трагедія М. Хвильового“. Прочитавши пільно цю книжку, я, як старий педагог, задумався над тим, чи варто їй користися з виховного боку підносити й популяризувати особливо серед молоді М. Хвильового й „хвильовізм“. Своїми думками про це хотілося поділитися з читачами, щоб дійти шляхом дискусії до певного висновку.

Не можна заперечувати, що особливо публістичні твори письменника були в свій час тим ферментом, що сильно діяв на пробудження, а почасти й на формування національної свідомості молоді. Беремо до уваги й те, що хвильовізм є поミтним етапом у перебігу й розвитку нашої визвольної боротьби. Знаємо, що твори Хвильового наснажували нашу підсвітеську молодь тим запалом і завзяттям, яким тепер живе певна частина тієї колишньої молоді. В певній мірі в повчальною трагедіяю Хвильового, його переходи від христіанської національної свідомості до більшевизму і від більшевизму до націоналізму.

І все ж... І все ж виникає питання, як одіб'ється життя, поведінка й діяльність Хвильового на формуванні національності напоїї сучасної емігрантської молоді? Тай й не тільки молоді...

Річ у тому, що в нас, у старшого від „хвильовістю“ покоління, до ознайомлення з біографічними даними, поданими О. Ганом, було часто невірне уявлення про поведінку Хвильового під час визвольних змагань. Була така думка: Хвильового, несвідомого політично й національно спочатку слюсаря, далі солдата царської армії, захоплює вир подій 1917-18 років і заносить до червоної армії, а далі й до комуністичної партії. Але за даними О. Ганна у

метрів у бунтівливі Мотенці башкіри й інші азіти, сформовані в більшевицькі загони, спалили щось 800 дворів, кидаячи у вогонь живих людей — теж в ім'я „загірьої комуни“? У всякому разі, веселому романтикові було тоді не „скучно“. Нудно йому стас лише тоді, як гаснуть пожежі, починають відбудовувати загарища, в період „міжчики НЕПу“, коли настає доба конструктивної роботи. Отже чи не є сам Хвильовий представником „розляпаної, хахлацької психіки“, типом, що любить бунт для бунту, що був деструктивним чинником протягом усієї нашої історії? Чи не бунтував бівін і тоді, якби перемогли сили УНР і почали конструктивну працю над побудовою держави? Бс протягом 20—26 років у душі його від національного почуття, зберігався хоч і „сірий“, але „чортік“, як символ руйнування, а не будування.

О. Ган цікавиться, звідки Хвильовий успадкував „веселу“ вдачу, і приходить до висновку, що, певно, від батька Фітільєва. Добри мени веселі вдачі! Батько кидав жінку з п'ятьма дітьми, бо він, бачте, любить полювання й вино, а синок весело ходить по фронтах страшної боротьби, міняючи жінок, поки йому не стас нудно за часів НЕПу! Чи не походить відца батька й сина з півночі від Фітільєвих — нащадків Базарова, Раскольникова або Карамазових?

Не з'ясовано у книзі О. Гана питання, чому Хвильовий не закінчив прийманий середньої школи? Матеріальні ж засоби у нього були, бо дядько-поміщик допомагав йому. А також — як Хвильовий поповнив свою освіту потім? Це все було б цікаво знати для з'ясування ідеології цієї, безумовно, непересічної людини, яка коли не серцем, то нервами, все ж, любила свій край. Переважно природу цього краю, бо спокійних людей — авторітонтів України — письменник не знає і мало цікавився ними. Коли б він любив їх і зінав, то десь подав би їх у своїх літературних творах, як позитивних, чи як негативних типів.

Хвильовий не любить російської літератури за її пессімізм, розпучливість, безвольність. А все ж, де більш здорового органічного життя — у творах Л. Толстого (хоч би „Война й мир“), чи в творах М. Хвильового? Де ж є хоч одна здорована, нормативна, творча постата в творах автора?

І нарешті ідеологія... „Геть від Москви!“ — це добре! Добра й орієнтація на фавстівську Європу. Але досить письменників було зустрітися з справжньою буденно-творчою Європою, як орієнтація, певно, під впливом „срібого чорттика“, міняється на „Азіяцький Ренесанс“ із „новим Спасителем“, що предтечею йому буде Аттіла“. Орієнтація на ренесанс не тієї Азії, що була колискою найвищих релігійних вчень, а на Азію, що дала Тамерланів. Виходить, мало ще ті Аттіла, Чингізхані, Батій тощо Україну! Ще треба їх, бачте, для українського месіянства...

Тяжко все це говорити про людину мертву, про людину, яка спокутувала гріхи своєї кулею, але треба говорити... Зовсім інше говорилося б, коли б та куля припинила життя поета зразу

спеціальним листом, у якому названо й документи, що їх треба взяти з собою. Крім того, слід знати, що покликання до Функ-Касарену ще зовсім не потожне видачі американської візи, а тому не треба ліквідувати ані мешкання, ані свого службового відношення, лише взяти відпустку. З документів, крім тих, про які згадано в листі, слід взяти з собою й ті, що доводять примусовість вивозу до Німеччини, та документи праці, що будуть потрібні пізніше, під час розмови з консулом. Крім того, обов'язково треба мати афідат, який відразу ж по прибутиї до Функ-Касарені подати при першій реєстрації, бо без цього не приймуть до табору. Самий табір організовані зле, кімнати з неоправленими вікнами, на сходах і в коридорах немає світла, в кімнатах зимно, жінки мешкають разом з чоловіками, харчування несмачне і недостатнє, ніякого культурного обслугування. А тому треба мати з собою подушечку, постільну білизну, теплу білизну і одяг, а також свічку, електричний ліхтарик, електричну кухонку, посуд і все інше, потрібне на чай і каву. В таборі є приватна кантинна, де можна купити оселедці, яблука тощо. Є також кіоск із часописами й книжками. Харчові продукти в необмежений кількості за високу ціну можна дістати в недалекому таборі СС-касарні Фрайман. Кожен, хто перебуває в таборі, зобов'язаний працювати в ньому, хіба що буде спеціально звільнений від праці. У Функ-Касаренях кандидат перебуває час, потрібний для передення процедури контролю. Починаючи з 3-го дня, треба сподіватися виклику на пробу крові й реакцію на Вассермана. Оголошення про всяких виклики щодня вивішується на дощці біля більку 19. Одночасно починають щеплення проти різних хвороб, що мають бути зроблені 3 рази в інтервалах по 8 днів. Крім того, щодня провадят т.зв. курси американізації, в перебігу яких у лекціях представники добровільної американської організації «квоіновія» знайомлять присутніх із ЗДПА та їх особливостями, подаючи також загальні відомості про саму подорож до Америки. Саме в цей час слід сфотографуватися у таборового фотографа, бо треба мати 4 фотокартки 6×6 на матовому білому папері, при чому зніматися треба на білому тлі в повній ефес (з обома вухами).

Приблизно по 3-х днях після проби крові, якщо вона дала добре наслідки, кандидата на емігранта викликають до консульту на рентген. Просвічують на малому апараті. Якщо при цьому виявляється щось підозріле, то кандидата ще раз просвічують на великому фото, а в разі потреби передають на дальші лікарські досліди німецьким фаховим установам. Наслідки просвічування треба вважати за надзвичайно важливі, бо

є спеціальний закон, що забороняє виїзд до ЗДПА особам, які протягом останніх п'ятьох років хворіли на туберкульозу. Щоб уникнути відмови на 5 років, треба мати рентгенову світлину з перед 5 років, яка доказує, що стан легенів залишився без змін. Взагалі справі наслідків просвічування треба віддати спеціальну увагу і постійно про них звідуватися у відповідних урядовців.

3. Консультація

Якщо рентген дав добре наслідки, за кілька днів кандидата викликають до консультації на перший медичний огляд, документацію і розмову з консулом. Йдучи на цей виклик, треба взяти з собою всі потрібні документи та всі інші, згадані на початку попереднього розділу. До потрібних документів, спеціально до метрик, треба мати по 2 фотокопії, завірені в громадського нотара. Добре мати також англійський переклад від спеціального судового перекладача. В консультації відбувається перший медичний огляд американським лікарем. Оглядають зір без окулярів і в окулярах, далі очі, горло, зуби, щитовидну залозу, загальну будову тіла, легені через вистукування й вислухування, пропуклини, ноги. Старшим людям здебільшого міряють тиснення крою. На загал лікарський прямий перевідглед не занадто важливий. Після цього розмова з консульською секретаркою-перекладачкою, яка розглядає потрібні документи, світлини та списки декілька анкет, що в них докладно з'ясовує всі дані про життя кандидата на еміграцію від 14 років життя. Відповіді на запити не мусять бути занадто довгі, на той же час можливості ясні. На друксортах запитників у горішньому лівому чи правому ріжку звичайно буде написано ім'я консула, до якого приїде кандидата. Крім того, можна запитати секретарку про ім'я консула. Через кілька годин іде пряма розмова з консулом чи з одним з віце-консулів. Найчастіше розмовляють через посередництво перекладачки - секретарки. Рідше, якщо кандидат говорить по-англійському чи по-німецькому, розмова йде з консулом безпосередньо. Розмова йде в рамках заповінних запитників, деякі відповіді треба обґрунтovати докumentами, що їх консул по перегляді повертає. Однак, всі потрібні документи він залишає себе. Відповіді слід коротко і ясно. Після розмови складається присяга і кандидат підписує запитники. Це є ознакою, що консул вважає наслідки розмови за задовільні й передає справу генеральному консулові з пропозицією приділити візу.

Консультація засадничо вимагає, щоб кандидат афідат був зареєстрований в одній з призначених добровільних організацій (volentem et eis). Візу придає

ють через тиждень і більше після розмови з консулом. Однак, трапляється, коли через якісні обставини візу придають аж по 6-8 тижнях. Список приділених віз вивішується на таблиці оголошення біля більку 19.

4. Табір Бремен

Приділення візи є для емігранта сигналом до ліквідації своїх особистих справ і підготовки до виїзду до переходового табору в Бремені (Етік а Staking A'e). Треба при цьому звернути увагу на свій багаж. Інформації, що їх подають у Мюнхені відносно багажу, можна звести до ось чого:

1. на особу дозволено брати до 70 кг;
2. дорогоцінності можна брати лише в кількості для персонального вживання;
3. можна брати коштовні предмети, власність і уживаність яких безсумнівна;
4. можна брати збірки поштових марок;
5. можна брати професійне знаряддя праці, якщо воно вміститься не в більші від пересічної валізу (куфер);
6. Фотографії, писані речі та книжки підлягають цензури;
7. можна мати фотоапарат;
8. подушки й накриття можна брати, кухонний посуд — ні.

Багаж треба розділити на важкий, що піде зі Мюнхену окрім від емігранта, і легкий, що його емігрант візьме з собою до вагона. Важкий мусить мати важче й міцніше упакування, легкий береться в нормальних валізах. Транспорти з Мюнхену до Бремену відходять по вимозі і оголошуються спеціальними оповістками на таблиці біля більку 19. Емігрантів перевозять потягами, вантажаючи їх поблизу табору Функ-касарні. Кожен мас сидяче місце в особовому вагоні. Вагони опалені, але не освітлені. Харчування в дорозі американськими пачками та гарячою кавою. Хліб, овочі, цукор, посуд слід обов'язково взяти з собою. Дорога триває від 24 до 48 годин. Перед від'їздом відбувається легкий лікарський контрол і здають ДЛ-картки та кенкартки. Перед вантаженням переглядають багаж: за день — до від'їзду — транспорту важкого, в день від'їзду — ручного. Табір у Бремені розташований на передмісті, біля залізниці, за 1 км. від трамваю. Табір не зруйнований, добре організований. Обслуга німецька під зарядом РСІРО. Кімнати чисті, світлі і з центральним опріванням. Жінки мешкають з дітьми в окремих більках. Кімнати на 5—10 осіб, ліжка добре з повною постільною білизною. Харчування в ідаліннях культурно сервіроване і гігієнічне, але кальорійно абсолютно не вистачальне й дуже одноманітне. Тому треба подбати, щоб мати можливість дохарчується, найліпше налагодити пересилання пакун-

ків поштою. Головно бракус товщу, овочі, цукор і хліб. Дещо можна купити і в Бремені, але на вільному ринку ціни дуже високі.

При приїзді до Бремену переглядають багаж і відбирають харчові продукти, залишаючи цукор, овочі й невідкриті консерви. Лікарський перегляд і дезінфекція легкі. Реєстрація проходить швидко, також увечорі вже можна вийти до міста.

До послуг емігрантів у таборі, де треба перебувати 10 і більше днів, чекаючи на пароплав, є читальня, відпочинкова зали, курси англійської мови, часом кіно, концерти, танці, однак культурне життя табору бідне. Національні богослужби відбуваються лише тоді, як між емігрантами є відповідний священик. Пошта доходить регулярно щодня. У таборі є душі та перукарня. Американською поштою емігранти користуються не можуть, а лише німецькою.

Заморський транспорт емігрантів провадить т-во «U S Lines». Параплави відходять з Бремену-Навоп (60 км. від табору) уліті два рази на місяць, узимі рідше. Вийздять за чергою, але перевагу мають родини з дітьми та старі.

5. Довіз до пристані і вантаження

Емігрантів довозять до пристані по тягом. Харчуванням на пароплаві залишаються. Засадничо брати на пароплаві свій харч і напої не дозволяють. Перед виїздом з табору в Бремені знову всі проходять легкий лікарський контроль. На пароплаві запосідають місця відповідно до фішкартки, що її видають у Бремені за 2 дні перед виїздом до пристані. Перед від'їздом з Бремену слід сконтролювати свій важкий багаж, а назагал треба мати приготовані приблизні списки речей для декларації. На пароплаві жінки з дітьми також мешкають окремо від чоловіків. На особу видають по 5 шт. на дрібні видачки за посередництвом добровільних організацій. По приїзді до Америки відбувається ще один лікарський контроль, після чого емігрант має зв'язатися з добродійною організацією, за посередництвом якої він їхав, а після того може зустрітися з ріднеко, навіть тоді, як вона вийшла до пристані в Нью-Йорку.

—

ВІД РЕДАКЦІЇ

В ч. 9 «Нашого Життя» помилково під фотографією Замку Мир надруковано «на Волині». Цей історичний замок лежить на Білій Русі.

М. ЩЕРБИНА

Поет нездоланного духу

(Пам'яті В. Б. Свідзінського)

Свідзінського

Володимир Євтимович Свідзінський... Досі мало відоме ім'я... Ще б пак! Письменників такого складу душі і такого змісту, як Вол. Свідзінський, комуністична влада силоміць змітає з життєвого шляху, а не те, щоб робила їхні імена відомими.

Проте, за мало відомим ім'ям криється визначний і оригінальний поет нашої доби.

Крізь хаос руйнацій, пераслідувань, крізь мільйони смертей, сіਆння сучасними канібалами з червоною п'ятикуточкою, крізь бурю нищення людської гідності й волі — поет Свідзінський проносить свою душу незламаною. Він мужньо стояв проти лихів навали дикунства, що нищить особисту волю і мораль. Він не розтерзав, не розіграв себе, не випалив у собі людської душі і серця, людських почувань, як це зробило багато інших письменників, ставши комуністичними підспівачами, вимушеними співами панівної комуністичної касти і... орденоносцями. В. Свідзінський зберіг свою душу незаплямованою і, як світоч, доніс її до останніх днів свого життя. В цьому нездоланна сила його духу, духу творця.

ПЕРША, ЗУСТРІЧ

Уперше я зустрівся з ним восени 1927 року, невдовзі по моєму приїзді з Кубані до Харкова, тодішньої столиці України. Я зайдов до непривітного, хоч і в центрі міста, низького будинку на Пушкінській вулиці, де у північній містилася редакція найбільшого й найцікавішого тоді на Україні місячного журналу «Червоний Шлях». У першій великій кімнаті звернувся до единії особи, що сиділа там за середнім столом і щось перечитувала та виправляла.

— Чи можна бачити поета Тичину? — спитав я.

— Ні, немає. Можливо буде — коротко й тихо, але охоче, відповів незнай-

трохи високим і ледве опуклим, виразно-вдумливим чолом.

З першої зустрічі ми, представники різних кінців української землі — Кубані й Поділля — розійшлися приятелями.

Будучи дуже обережним у виборі приятелів і знайомств, проте, з В. Свідзінським я заприятелював зразу. Бо побачив у Ньому криштально чисту, ширку і правдиву людію.

Приятель мододі

Якось, ідуши до В. Свідзінського додому, я зустрівся з ним коло кінцевої зупинки трамваю, за три будинки від його мешкання. Ми пішли до нього. А це було саме після більш-менш тривалого захоплення поета однією молодою особою, захоплення, що призвело до трагічної розв'язки.

Але про це нічче. Зараз вернемось до зустрічі.

Зайшовши до кімнати. Вол. Свідзінський скинув пальто і раптом, ставши посеред кімнати, притиснув долонею правої руки груди проти серця.

— Ой-йой... — тихо прошепотів він і з виразом болю прижмурив очі.

— Що з Вами, Володимире Євтимовичу!

— Ой, тряси його мамі! — залявся він своєю найбільшою лайкою. яку я будь-коли чув од нього.

— Болить?

— Коли б Ви знали. Никифоре Панасовичу...

Тяжка втрата

Несподівана смерть митрополита Олександра, вірного приятеля українського народу, голови першого Собору Епископів Української Автокефальної Православної Церкви (в Пинську) викликала великий сум у українському громадянстві.

Митрополит Олександр (Іноземцев) народився 12 серпня 1889 року в Тобольську, там і вчився в духовній школі та семінарії, пізніше закінчив Духовну Академію в Петербурзі. Хиротонісаний у почаєвській лаврі на епископа люблинського в 1922 р., Владика Олександр незабаром був призначений до парафії, комплектував консисторії майже виключно з українців.

З Христовою любов'ю і архипастирською помічю прийшов Владика Олександр до нашої церкви в 1942 р., і висвятив для неї архіреїв. На еміграції митрополит був частим гостем в українській громаді, брав участь у Соборі УАПЦ і своїми цінними порадами сприяв великій справі з'єднання всіх українських православних церков на чужині.

Похорон митрополита Олександра показав, як глибоко шанував покійного наш народ і як цінив його заслуги перед нашою церквою. В похоронах взяли участь архієпископи УАПЦ Ніканор, Ігор, Михаїл і Геннадій та епископ Володимир. За труною, яку несло на руках духовенство, йшли маси українців. На цвинтарі Вальдерстроф з надмогильними промовами виступили: духовний радник проф. Власовський. Від уряду УНР та українського воїнства склав останній поклон ген. Шандрук. Промовив гектор Богословсько-Педагогічної академії Ковалів та інші.

Масова участь українців у похороні яскраво свідчила, що наш народ ніколи не забуде великих заслуг митрополита, який всію свою діяльністю міцно з'язав своє ім'я з нашою церквою і таким залишився назавжди в пам'яті українського народу.

Посвята нової оселі Богословсько-Педагогічної академії

До останнього часу Богословсько-Педагогічна академія не мала свого приміщення. Лише нещодавно вона одержала напівзруйновану будівлю в Мюнхені, яку спільними зусиллями, за допомогою громадянства, було відремонтовано. 1-го лютого відбулась урочиста посвята нової оселі. На посвяту прибули арх. Михаїл, Високопр. Олександр, митрополит пинський і поліський з численним духовенством, представниками ЦПУЕ і науковими закладами.

Був відправлений молебень, а пізніше відбулося прийняття, під час якого з привітальними промовами виступили гости, вітаючи провід академії з переходом до нового приміщення і бажаючи нових успіхів у розвитку української православної високої школи.

Українська справа в світі

(з преси)

Лонгин Цегельський вмістив у календарі «Провідіння» в Америці статтю — «Перед історичним іспитом». З'ясувавши російські і польські впливи в англо-саксонських державах і в цілому світі взагалі, та порівнявши безпляність і розбиття українських політичних сил, він пише:

«Потреба, а радше безумовна конечність спільноти політичної акції українців на міжнародному полі вимагає від них очевидно якнайсильнішої координації всіх іхніх сил і засобів. На жаль, ті сили і засоби вельми обмежені та порівняно до сил інших народів у світовому змаганні, вельми малі та убогі. Не скажати собі про це в очі правди було б наївним самодурством, дітвацькою легкодушністю.»

Автор статті висловлює далі такі думки.

Старша українська еміграція в Америці складається майже з самого важко працюючого пролетаріату, ще й до того із селянським минулім та його психікою; вона, оскільки ходить про першу її генерацію, все ще чужим «геттом» серед американського життя, без тісного громадянського зв'язку з ним і без співдієшного голосу в ньому.

А місльше покоління щойно вростає й кристалізується. Нема ще серед нього багачів, інтелектуальних працівників, журналістів, учених, політиків та ін., які грали б сюжету - таку роль в американському житті. Через те її голос американських українців пропорційно дуже слабий. А тим слабша з природи нова еміграція на посвінні скітальціні в Європі чи поза нею. Бездомні люди, хоч як їх багато і скільки між ними є талановитих, освічених, визначних і заслужених одниць, лишаються безпорадними, тим більше, що становище їх, як

«скітальців», економічно скрутне і право вони обмежені, спутані.

«Наши інтелектуальні сили, які ми маємо, отже, — невеликі, а наши грошові засоби просто мізерні, якщо їх міряти прийнятим у політичному світі мірілом. Лише з величими труднощами і з крайнім напруженням сил можна б виконати те завдання, що вже розгортається перед українською політикою на світовій арені.»

Та на шляху до виконання цих завдань стають відносини, що створилися серед українських скітальців у Європі. Нема де правди діти, партійні відносини серед українських скітальців являють собою надто невеселу картину партійного розбиття, сліпої й зайлої безрозбирливої гризни, що по правді розточує всю силу еміграції. З американської перспективи це розбиття і безгімна гризня спровали вражіння божевільного танка кістяків Гольбайна, тим більше, що її ведуть люди, що опинилися в найскрутніших обставинах. Маємо вражіння масової психози людей, що самі себе, один одного, з дивним фаталізмом штовхають у спільну пропасть.

Оця братовбивча гризня, каже автор, — перешкоджає об'єднанню, скоординуванню сил, що так потрібно для справи визволення України. Зрозуміло, що чужі, зокрема західні окупанти, що спостерігають безглуздні герці українських партій на скітальщині, роблять з цього політичні висновки. Які ці висновки — легко згадатися. Чи вони допомагають справі визволення України, також можна собі уявити.

Стаття закінчується думкою про те, що наша роз'єднана, розсварена, розбиті скітальціна не в силі відограти політичної ролі у визвольних заходах на міжнародному полі. Як казав гетьман Мазепа: «самі себе звоювали».

З листів до редакції

Прошу шановну Редакцію помістити в черговому числі часопису „Наше Життя“ мій допис, який мав би уголовно роз'язати порушів мою справу.

Дня 13. X. 1947 р. помістив я в часописі „Наше Життя“ допис, яким безпідставно образив і зневажливік лікаря в Розенгаймі. Левицький оскаржив мене перед звичайним американським судом в Розенгаймі. Ствердживши що оскарження проти мене є узасаднене, висловив американський прокуратор проти мене акт обвинувачення. На вступному судовому засіданні, що відбулось перед звичайним американським судом дnia 8. I. 1948 до числа справи 168/169, звичайний суд, з огляду на річову некомпетентність, посікльки мені грозила віща кара, ніж яку може виміряти звичайний американський суд, передав цю справу до осудження середньому американському судові в Мюнхені. Нехотячи допустити до засудження, за згодою п. др. Левицького, відкликую цілу мою кривдячу статтю в „Н. Ж.“ з дня 13. X. 1947 р. під заголовком „Недбалство лікаря“ і заявляю, що др. Левицький всіновив правильну діягнозу, піввергну німецьким лікарям. Всі свої лікарські прислуги в часі хвороби моєї дитини на протязі чотирьох тижнів включно із добуванням пеніциліну виконав др. Левицький безкоштовно. В світлі вище поданого правдивого стану справи я свідомий, що моєю зневажливою статтею в часописі „Н. Ж.“ наніс я др. Левицькому велику моральну кривду і за її розбиття, якого однодумці кожного соціаліста називали „жидо-комунюю“? Чи не знає він, що американське міністерство закордонних справ визнало соціалістичну партію в Європі за найміцніше забороло проти большевицького тоталітаризму?

„Укр. Трибуна“ згадала хоч би з журналистичного обов'язку про цю авторитетну заяву?

Сором, що в теперішній час дорогий панів витрачають на друкування таких простацьких статей, як ця писанина п. Озерського.

Богословсько-Педагогічна Академія УАПЦ в Мюнхені оголошує запис студентів на літній семестр, що почнеться з 10 березня ц. р.

При Академії відкривається також відділ церковної музики, що готове висококваліфікованих диригентів і знавців церковної музики.

Приймаються особи з закінченою середньою освітою.

Заяви з документами про освіту, про стан здоров'я, про сповільдів і причастя подавати на адресу: München 23 Wilhelmstr. 6/III Geologische Akademie U.A.O.K.

Ректорат.

* На весну готують зустріч представників південної Німеччини з Західною Німеччиною. Як повідомляє Мангаймська газета, представництво півдня правдо подібно становитимуть:

Шеппер — Оффенбах, Страйтс — Баєрн, Зігель — Вальдгоф, Сінг — Кікерс, О. Купфер — Швайнфурт, Кеннеманн — І Нюрберг, Гебгард — Нюрнберг, Легнер — Ашафенбург, Морльк, Пауль — Нюрнберг, Ф. Вальтер — Кайзерслаутен, Баруфка — Штуттгарт.

* Як повідомляє „Інформаційна Спортивна Служба“ після Англії найбільше число відвідувачів футболу має Німеччину. Пересічно на 20 год. в день на Англію припадає 1 мільйон глядачів, у Німеччині — 220.000, в Італії 200.000 і в Франції — 150.000. Рекордне число гля-

дачів на футбольних змаганнях південно-німецької оберліги „Баєрн“ — 1860, „Мюнхен“ 42.000 а на футбольних змаганнях французької оберліги „Стаде Франсе“ — „Ліль“ тільки 37.000 глядачів.

* У Нью-Йорку, під час спортивного свята в Медісон Гарден, американський легко-атлет Альбрітон, що на олімпіаді в 1936 р. посів друге місце, скочив угору на 2,03 метра, займаючи перше місце серед Весь і Мондайн, які скочили на 1,98 м.

* Англійський олімпійський комітет забезпечив 140.000 фунтів стерлінгів на випадок, якщо олімпіядя в Лондоні не відбудеться вліті 1948 року.

* До Англії прибув світовий мистець боксу у важкій вазі Джо Мої, який у травні має зустрітися з Джо Валькоттом.

Харчовий куток

З приводу видачі нових харчових карток подаємо до відома, що усі приділи одержуватимуть на крайні відтинки, а не виразуватимуть з середини.

На цей місяць припадає:

Вік	0—1	1—3	3—6	6—14	14—20	дорослі
хліба	2200	3350	6650	11100	11100	8250
товщу	390	335	335	335	335	170
м'яса	—	450	450	675	675	450
крупи	2250	1925	1650	1525	1525	1400
сиру	—	62,5	62,5	62,5	62,5	62,5
цукру	1375	1000	1000	1000	1000	1000
кави	—	125	125	125	125	125
бараболі	4500	4500	9000	9000	9000	9000
риби	—	250	250	250	250	250
пшенного молока	—	—	3 л.	2 л.	2 л.	1 л.
півного молока	23'/л.	23'/л.	15'/л.	—	—	—

Звертаємо увагу, що, хто не вибрав цукру за III період на товщеві відтинки, одержить його в цьому місяці. Є чутки, що на ці відтинки можна буде одержати більш цукор.

Реєстрація в поліції

Начальник нім. поліції вдруге звертає увагу всіх приватників, що вони повинні не пізніше 13 березня ц. р. зареєструвати свої кенінкартки у своїх поліційних станицях. З собою обов'язково треба принести картку-листівку від „Spruchkarte“, щоб на кенінкарти одержати печатку віднаціоналізування.

Однакоже, віднаціоналізування відбувається відомотерпішні, „досягнення“. Само собою, на першому місці стоїть у п. Озерського бажання прославити парію Бандери: вона і землю даст селянам, і „свободу народам, свободу людині“, і „фабрики робітникам у власність, і „народовладність“. Рекламуючи свою партію, як един